

SADRŽAJ

Predgovor	9
Uvodne napomene	11
I POJAM JEDNAKOSTI I ZABRANA DISKRIMINACIJE	13
1. Pojam jednakosti	13
2. Pojam diskriminacije i osnovni elementi diskriminacije	16
2.1. Određenje diskriminacije	16
2.2. Akti diskriminacije	19
2.3. Lica izložena diskriminaciji	19
2.4. Lična svojstva	21
2.4.1. Lista ličnih karakteristika	21
2.4.2. Definisanje ličnih svojstava	22
2.4.3. Pretpostavljeno lično svojstvo	27
2.4.4. Sumnjivi osnovi za diskriminaciju	28
2.5. Višestruka i ukrštena diskriminacija	29
2.6. Uzroci diskriminacije	30
2.7. Oblici diskriminacije	33
2.7.1. Neposredna diskriminacija	34
2.7.2. Posredna diskriminacija	36
2.7.3. Ostali oblici diskriminacije	40
2.8. Posebne mere	40
II UNIVERZALNI STANDARDI ZABRANE DISKRIMINACIJE	45
1. Opšti UN instrumenti iz oblasti zaštite ljudskih prava	45
1.1. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima	45
1.2. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima	47
1.2.1. Odabrana praksa Komiteta za ljudska prava	50
1.3. Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima	56
2. Specijalizovane UN konvencije	58
2.1. Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije	58
2.1.1. Odabrana praksa Komiteta o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije	62

2.2. Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena	70
2.2.1. Odabrana praksa Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena	75
3. UN konvencije koje se odnose na određene kategorije lica	82
3.1. Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom	82
3.1.1. Odabrana praksa Komiteta za prava osoba sa invaliditetom	85
3.2. Konvencija o pravima deteta	92
III STANDARDI SAVETA EVROPE U ZAŠTITI OD DISKRIMINACIJE	95
1. Evropska konvencija o ljudskim pravima	95
1.1. Član 14. Evropske konvencije	95
1.2. Član 1. Dvanaestog protokola	99
1.3. Praksa Evropskog suda za ljudska prava	102
1.3.1. Diskriminacija po osnovu pola	106
1.3.2. Diskriminacija po osnovu državljanstva	115
1.3.3. Diskriminacija po osnovu etničkog porekla	122
1.3.4. Diskriminacija po osnovu seksualne orijentacije	132
1.3.5. Diskriminacija po osnovu veroispovesti	143
1.3.6. Diskriminacija po osnovu invaliditeta	153
2. Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina	160
3. Povelja o regionalnim i manjinskim jezicima	162
IV EU STANDARDI U OBLASTI NEDISKRIMINACIJE	167
1. Osnivački ugovori	167
2. Povelja o osnovnim pravima u EU	169
3. Sekundarno zakonodavstvo EU	172
3.1. Direktive u oblasti zabrane rodne diskriminacije	173
3.2. Direktive u oblasti zabrane diskriminacije po osnovu rase, vere, seksualne orijentacije, invaliditeta i uzrasta	177
4. Praksa Suda pravde	179
4.1. Diskriminacija po osnovu pola/roda	179
4.2. Rasna diskriminacija	183
4.3. Verska diskriminacija	185
4.4. Diskriminacija po osnovu uzrasta	187
4.5. Diskriminacija seksualnih manjina	190
4.6. Diskriminacija po osnovu invaliditeta	192

V ZABRANA DISKRIMINACIJE U PRAVU I PRAKSI REPUBLIKE SRBIJE.	195
1. Nacionalni pravni okvir za zabranu diskriminacije	195
1.1. Relevantne ustavne odredbe.	195
1.2. Relevantni međunarodni standardi i presude Evropskog suda u odnosu na Srbiju.	197
1.2.1. Slučaj <i>Milanović</i>	198
1.2.2. Slučaj <i>Vučković i drugi</i>	199
1.3. Zakonski antidiskriminacioni okvir.	202
1.3.1. Opšti antidiskriminacioni zakon.	202
1.3.2. Zabrana diskriminacije osoba sa invaliditetom.	204
1.3.3. Rodna diskriminacija.	207
1.3.4. Zabrana diskriminacije manjina.	211
2. Poverenik za zaštitu ravnopravnosti.	212
2.1. Institucija Poverenika.	213
2.2. Praksa Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.	216
2.3. Oblici diskriminacije.	216
2.3.1. Neposredna diskriminacija.	216
2.3.2. Posredna diskriminacija.	219
2.3.3. Povreda načela jednakih prava i obaveza.	222
2.3.4. Pozivanje na odgovornost.	225
2.3.5. Uznemiravanje i ponižavajuće postupanje.	227
2.3.6. Govor mržnje.	233
2.3.7. Udruživanje radi vršenja diskriminacije.	235
2.4. Posebni slučajevi diskriminacije.	235
2.4.1. Diskriminacija pred organima javne vlasti.	236
2.4.1.1. Pravni osnov.	236
2.4.1.2. Praksa Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.	237
2.4.2. Diskriminacija u oblasti rada.	239
2.4.2.1. Pravni osnov.	239
2.4.2.2. Praksa Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.	241
2.4.3. Diskriminacija u pružanju javnih usluga i korišćenju objekata i površina.	244
2.4.3.1. Pravni osnov.	244
2.4.3.2. Praksa Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.	246
2.4.4. Diskriminacija u oblasti obrazovanja i stručnog osposobljavanja.	249
2.4.4.1. Pravni osnov.	249
2.4.4.2. Praksa Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.	252

VI ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE U REPUBLICI SRBIJI	255
1. Parnični postupak	255
1.1. Poseban antidiskriminacioni postupak	255
1.1.1. Specifičnost antidiskriminacionog postupka	255
1.1.2. Praksa parničnih sudova	258
1.2. Strateške parnice	264
1.2.1. Strateške parnice vođene zbog diskriminacije po osnovu nacionalne pripadnosti.	266
1.2.2. Strateške parnice vođene zbog diskriminacije po osnovu pola	271
1.2.3. Ostale strateške parnice	276
1.2.4. Najnovije strateške parnice	278
2. Krivični postupak.	281
2.1. Pravni osnov.	281
2.2. Praksa	283
3. Prekršajni postupak.	290
3.1. Pravni okvir	290
3.2. Praksa Poverenika za zaštitu ravnopravnosti	291
3.2.1. Diskriminacija po osnovu etničke pripadnosti	291
3.2.2. Diskriminacija po osnovu pola.	295
3.2.3. Diskriminacija po osnovu seksualne orijentacije.	299
Zaključna razmatranja	303
BIBLIOGRAFIJA.	307